

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine

Tallinna Majanduskooli

majandusarvestuse ja maksunduse ning

rahanduse, panganduse ja kindlustuse

õppekavarühmade hindamisaruanne

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2021

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	3
2. Üldosa	4
3. Majandusarvestus ja maksundus ning rahandus, pangandus ja kindlustus õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes	6
3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus.....	6
3.2 Õppimine ja õpetamine	11
3.3 Õpetajad.....	21
4. Hindamiskomisjoni peamised järelused majandusarvestuse ja maksunduse ning rahanduse, panganduse ja kindlustuse õppekavarühmade osas	24

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväärsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavaliste eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitused õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. EKKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. EKKA juhatajakorraldusega kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Helle Noorväli	kutseõppe ekspert, Tallinna Tehnikakõrgkooli Teenusmajanduse instituudi direktor, komisjoni esimees
Jekaterina Masenko	kutseõppe ekspert, Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri hindamiskoordinaator, komisjoni sekretär
Marelle Möll	kutseõppe ekspert, Haapsalu Kutsehariduskeskuse äriteenuste osakonna juhataja
Pirje Petter	tööandjate esindaja, EAS teenuste ekspert
Malle Post	tööandjate esindaja, EXPO 2020 Dubai raamatupidaja

Hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed läbisid EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse. Komisjoni liikmed töötasid läbi kooli eneseanalüüsi aruande. Hindamiskülastust ettevalmistava koosoleku käigus koostas komisjon esialgse külastuskava, mis kooskõlastati kooli ja EKKAg. Komisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning sellekohased küsimused iga vestluse jaoks. Komisjonis lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuse ajaks.

Hindamiskülastus toimus virtuaalselt 16-17. märts 2021, vestlusteks kasutati Microsoft Teams keskkonda. Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokku lepitud vestlused ja tutvus kooli esitatud dokumentidega. Eraldi kooli õppekeskkonna virtuaaltuuri komisjon ei vajanud, kuna hindamisaruandes oli põhjalikult kajastatud õppekeskkonna viimaste aastate arendus, mis hinnatavatele õppekavarühmadele oli piisav. Seda täiendasid ka vestlused erinevate osapooltega (õpilased, õpetajad, haldusjuht).

Komisjon vestles õppekavariühmade praktikaettevõtete esindajatega:

- Arveldaja OÜ (Majandusarvestus ja maksundus)
- Töötukassa (Majandusarvestus ja maksundus)
- Eesti Maksu- ja Tolliamet (Rahandus, pangandus ja kindlustus; majandusarvestus ja maksundus)
- Winvara OÜ (Rahandus, pangandus ja kindlustus)
- Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (Rahandus, pangandus ja kindlustus)

Külustus kulges ladusalt, sest oli kooli ja ettevõtete poolt hästi ette valmistatud, vestlustel osalejad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks ette valmistunud. Probleeme ei esinenud.

Komisjoni koosolekul lepidi kokku ülesanded aruande struktuuri osas ja komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant. Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühistelemisjäreldustele, mis väljenduvad aruandes.

EKKA edastas esmase aruande koolile 19.04.2021. Aruande lõpliku variandi koostamisel võttis komisjon arvesse kooli kommentaare. Komisjon esitas lõpparuande EKKAle 10.05.2021.

2. Üldosa

Kooli lühitutvustus

Tallinna Majanduskool (edaspidi TMK) on Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusalas tegutsev riiklik kutseõppeasutus, mis loodi 1906. aastal, mis on tänaseks üks vanemaid kutseõppeasutusi Eestis.

Koolil on enam kui 25 000 vilistlast. Kooli põhitegevus on kutseõppe ning täiendusõppe korraldamine eesti ja osaliselt vene õppekeeles. 2020/2021. õppeaastal võeti õpilasi vastu 16 erialale (11 esmaõppe ja 5 jätkuõppe õppekavale). Õpilaste arv 1.10.2020 seisuga oli 1645. Põhikohaga õpetajaid on 10, lepingulisi õpetajaid (erialaspetsialiste töömaailmast) 129. Täienduskoolitustel osales 2019.-2020. õppeaastal 724 õppijat.

2016-2020 arengukava üldeesmärk: TMK pakutav kutseharidus on tööturu vajadustega arvestav, elukestvate õppele orienteeritud, kvaliteetne, paindlik ja mitmekesiste valikutega.

Tegevusvaldkondade strateegilised eesmärgid:

- Õppe- ja kasvatustegevus – TMK pakub õppijatele kvaliteetseid, paindlikke ja mitmekesiste valikutega kutseõppevõimalusi, mis vastavad tööturu arenguvajadustele.
- Õppe- ja kasvatustööd toetavad tugiteenused – TMK tagab õppijatele õppe- ja kasvatustööd toetavad tugiteenused.
- Õppetöövälise huvitegevuse, õpilasmotivatsiooni tegevuse – TMK loob õppijatele koostöös õpilasesindusega mitmekülgseid võimalusi õppetööväliseks huvitegevuseks.
- Suhted avalikkusega ja koostööpartneritega – TMK teeb tihedat koostööd tööandjate ja koostööpartneritega õppekvaliteedi tõstmisel ning elukestva õppe rakendamisel.
- Personali arendus – TMKs töötavad pädevad ja motiveeritud õpetajad.
- Eestvedamine ja juhtimine – TMK rakendab eestvedamise ja juhtimise kaudu nüüdisaegset õpikäsitust ning arendab pidevalt õppekeskkonda (hoonet ja tehnilisi lahendusi).

TMK missioon: Valmistada ette tööturule vajalikke spetsialiste ja pakkuda elukestvat õpet. **TMK visioon:** Kvaliteetset haridust pakkuva hea mainega kutseõppeasutus. **Põhiväärtused,** mis toetavad missiooni ja visiooni täitmist:

- õppijakesksus – õppijad on õppeprotsessis ning kooli juhtimises ja arengus kaasärääkivad organisatsiooni täieõiguslikud liikmed;

- pidev areng – kooli töötajad omandavad pidevalt uusi teadmisi ja oskusi, et arendada organisatsiooni, õppekavasid ja õppetööd;
- organiseeritus – kooli töötajad on kohuse- ja vastutustundega inimesed, kes austavad õppureid, on hoolivaks kolleegiks ning seisavad igati kooli maine ja jätkusuutliku arengu eest;
- koostöö – kool teeb pidevat koostööd oma huvirühmadega, arvestades nende vajadusi spetsialistide ettevalmistamisel.

Kooli eripära. 01.09.1999 kuni 01.07.2016 toimus koolis õpe kahel tasemel: kutseõpe keskkariduse baasil ja rakenduskõrgharidusõpe. Vastavalt haridus- ja teadusministri 28.01.2013 käskkirjale nr 42 seati TMK-le konkreetsed tähtajad ja tingimused rakenduskõrgharidusõppe lõpetamiseks ning õppekavade ümber profileerimiseks kutseõppe viienda taseme õppekavadeks. Kooli **kõik õppekavad on 5. taseme õppekavad** ja sellest lähtuvalt on **kõik õpilased täisealised** (2020. a oli sisseastujate keskmine vanus 28,6 aastat). Kooli erialade spetsifikatsiooni alusel võib väita, et TMKs valmistatakse organisatsioonidele ette **keskastme spetsialiste administratiivtöö tasandile**. Hinnatavad õppekavarühmad ja õppekavad on välja toodud allpool Tabelites 1 ja 2.

Tabel 1. TMK majandusarvestuse ja maksunduse õppekavarühma õppekavad

Õppekava nimetus ja maht	EKRi tase	Kood EHISes	Õppe avamise aasta	Õppevorm	Koondfaili ja rakenduskava link
Raamatupidaja, 120 EKAPit	5. taseme esmaõpe	127778	2013	statsionaarne (kuni 2019/20) / mittestatsionaarne	õppekava koondfail rakenduskava
Maksuspetsialist, 60 EKAPit	5. taseme jätkuõpe	131478	2013	mittestatsionaarne	õppekava koondfail rakenduskava

Tabel 2. TMK rahandus, pangandus ja kindlustus õppekavarühma õppekavad

Õppekava nimetus ja maht	EKRi tase	Kood EHISes	Õppe avamise aasta	Õppevorm	Koondfaili link
Kindlustusspetsialist 120 EKAPit	5. taseme esmaõpe	123957	2013	mittestatsionaarne	õppekava koondfail
Kliendinõustaja pangas 120 EKAPit	5. taseme esmaõpe	131777	2014	statsionaarne, koolipõhine õpe	õppekava koondfail

Tabel 3 kajastab hinnatavate ÕKR-de õppekavadel alustanud ja lõpetanud õppijate arvu.

Tabel 3. TMK hinnatavate ÕKR-de õppekavadel alustanud ja lõpetanud õppijate arv kooli andmetel

Õppekava nimetus	Õpingute alustamise aasta	Alustajaid	Lõpetamise aasta	Lõpetajaid	Lõpetanute osakaal (alustanutest)	Kutseeksami sooritanud (lõpetanutest)	Nominaal-ajaga lõpetanud (alustanutest)
------------------	---------------------------	------------	------------------	------------	-----------------------------------	---------------------------------------	---

Raamatupidaja	2014	154	2016	69	41%	74%	48%
Raamatupidaja	2015	229	2017	128	56%	57%	48%
Raamatupidaja	2016	210	2018	113	54%	56%	47%
Raamatupidaja	2017	141	2019	69	49%	77%	34%
Raamatupidaja	2018	180	2020	91	51%	65%	47%
Raamatupidaja	2019	142	2021				
Raamatupidaja	2020	101	2022				
Õppekava nimetus	Õpingute alustamise aasta	Alustas	Lõpetamise aasta	Lõpetas	Lõpetanute osakaal (alustanutest)	Nominaalajaga lõpetanud (alustanutest)	
Maksuspetsialist	2014	25	2016	10	40%	40%	
Maksuspetsialist	2015	14	2017	6	43%	43%	
Maksuspetsialist	2016	30	2018	18	60%	57%	
Maksuspetsialist	2017	21	2019	19	90%	71%	
Maksuspetsialist	2018	23	2020	15	65%	61%	
Maksuspetsialist	2019	37	2021				
Maksuspetsialist	2020	25	2021*				

*1-aastane õpe alates
2020/21

3. Majandusarvestus ja maksundus ning rahandus, pangandus ja kindlustus õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

3.1.1 Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust

TMK majandusarvestuse ja maksunduse õppekavarühmas (edaspidi ÕKR) on kaks õppekava: Raamatupidaja (RP), tase 5, esmaõpe, 120EKAP ja Maksuspetsialist (MS), tase 5, jätkuõpe, 60 EKAP. Mõlemad õppekavad ja rakenduskavad on kinnitatud direktori käskkirjaga 05.05.2020. Neil toimub ka täna reaalne õppetöö mittestatsionaarses koolipõhises õppes ja tegeletakse õppekavade arendusega. Rahanduse, panganduse ja kindlustuse ÕKRis oli kaks õppekava: Kindlustusspetsialist, tase 5, esmaõpe, 120 EKAP ja Kliendinõustaja pangas, tase 5, esmaõpe, 120 EKAP. Kindlustusspetsialisti õppekaval ei toimu vastuvõttu enam 2018. aastast, Kliendinõustaja pangas õppekaval ei toimu vastuvõttu juba 2016. aastast. Kummalgi puhul pole kinnitatud õppekava ega rakenduskava. Eneseanalüüsi aruandest selgus, et Kindlustusspetsialisti (KS) õppekavale on planeeritud järgmine

vastuvõtt 2021/2022 õa, kuid vestlustel juhtkonna ning õppekava arendajatega selgus, et vastuvõtt lükatakse edasi, sest puudub tööturu vajadus antud õppekava lõpetajate järele. Kliendinõustaja pangas eriala jätkamine sõltub töömaailma vajadusest. Tulenevalt eeltoodust ei toimu koolis ka nimetatud õppekavade aktiivset arendamist. Vestlusest juhtkonnaga selgus, et kool järgib põhimõtet avada õppekavasid, millel on nõudlus. Kliendinõustaja pangas õppekava asemel tuleb OSKA raportist tulenevalt pakkuda täienduskoolituse õppekavasid. Samas hindas juhtkond majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR ja seal õpetatavaid õppekavasid väga perspektiivikateks ja tõi välja, et nendega toimub ka edaspidi süsteemne töö - nii õppekavaarenduse kui ka kvaliteedikindlustamise osas (jätkuv tagasiside kogumine).

Koolitusvajaduse väljaselgitamisel on kool võtnud aluseks Töötukassa tööjõuvajaduse baromeetri prognoosid, sotsiaalpartnerite sisendi ning OSKA raportite ettepanekud. Raportid 2016 ja 2020 toovad välja arvestusala töötajate vajaduse vähenemist lihtsamate ja rutiinsemate tegevuste osas. Näiteks RP õppekaval on õppijate arv iga-aastaselt vähenenud (eelmisel õppeaastal 341 õppijat, sellel õppeaastal 280 õppijat). Ka MS õppekava õppijate arv on vähenenud kahe õppeaasta võrdluses 14 võrra. Järgmisel õppeaastal planeerib kool vähendada koolituskohti just majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR arvelt. Taoline suhtumine viitab TMK ühele tugevusele: kool reageerib operatiivselt tööturu vajadustele.

Õppekavade väljatöötamiseks moodustatakse direktori käskkirjaga õppekava väljatöötamise töörühm, mis võtab õppekavade koostamisel aluseks kas kutsestandardi (raamatupidaja õppekava) vajaduse ja sisendi sotsiaalpartneritelt (maksuspetsialist, kindlustusspetsialist ja kliendinõustaja pangas õppekavad). Lisaks on õppekavade koostamise aluseks üldiste kompetentside ja ülekantavate oskuste kirjeldused. Õppekavade koostamisel tehakse koostööd erinevate töömaailma partneritega (näiteks Eesti Raamatupidajate Kogu, Eesti Maksumaksjate Liit, Maksu- ja Tolliamet, Eesti Kindlustusseltside Liit, SEB, Swedbank jt).

Kooli õppekavaarenduse põhieesmärk on õppekavade vastavus tööturu nõudlustele, kehtivale kutsestandardile ning tööandjate ja õppijate ootustele. TMK eneseanalüüsis oli välja toodud, et TMK strateegilised eesmärgid näevad ette lisaks esmaõppekavadele arendada edasi ka jätkuõppekavasid, kuid arengukavas 2016-2020 sellist eesmärki ei olnud. Eneseanalüüsist selgus, et arengukava täiendab iga-aastane detailne tegevuskava, kuid kodulehe avalikus vaates seda kätte saada polnud võimalik. Samuti ei leidnud arengukavast hinnatavate õppekavade arendamise eesmäärke, mis ei tähenda kindlasti seda, et õppekavade arendamisel eesmärgid puuduvad. Nii tõidki õppetooli juhataja ja õppetöö audiitor vestluses välja, et ÕKRdes on õppekavaarenduses seatud järgmised eesmärgid: kutseksamite läbinute osakaalu tõstmine (RP õppekava); õppe kvaliteedi tõstmine, et tulla paremini toime tööturul. Õpetajad rõhutasid vestlustes, et on oluline pakkuda tööturule vajalikke erialasid ning kooli prioriteedid on personali arendus, eestvedamine ning õppekeskkonna arendamine.

Eneseanalüüsist selgus, et TMKs on õppekavade arendamine pidev protsess, mis lähtub ametialase töö pidevast muutumisest, tööandjate arusaamast spetsialistide väljaõppe sisule, osapoolte tagasisidest omandatud oskustele ja teadmistele ning nende rakendatusele töös ning õpetajate tagasisidele õppesisude uuendamiseks.

TMK majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR õppekavade moodulite rakenduskavasid on pidevalt uuendatud ja täiendatud, viimased muudatused on sisse viidud 2020. aastal, mida kinnitab ka eneseanalüüsist esitatud põhjalik ülevaade (Eneseanalüüsi tabelid 8, 13, 14).

Eneseanalüüsist kirjutati, et iga õppeaasta lõpus toimuvad õppekavade arenduskoosolekud, kus muudatuste siseseviimisel arvestatakse erinevate huvipoolte tagasisidega. Komisjon tutvus lisatud

koosolekute protokollidega ja leidis, et need võiksid olla sisulisemad ning kajastada detailsemalt koosoleku arutelusid ja vastu võetud otsuseid. Komisjon teeb ettepaneku saata arenduskoosolekute protokollid kõikidele õppekava õpetajatele, et ka koosolekutel mitteosalenud (valdavalt külalisõpetajad) oleksid kursis vastuvõetud otsustega. Külalisõpetajad tõidki vestlusel välja, et koosolekud toimuvad regulaarselt (1-2 korda aastas) ja kutsutakse kõiki õpetajaid, kuid paraku kõik osaleda ei saa. Samas lisati, et kool arvestab nende ettepanekutega. Põhikohaga õpetajad tõid samuti välja, et neid on kaasatud nii õppekava kui ka rakenduskava arendamisse läbi arenduskoosolekute, kuid siiski tunnevad nad puudust meeskonnast, kellega koos arutada õppekava arendustegevusi. MS õppekava arendaja tõi välja, et õppekava arendamisel toimub pidev koostöö õppetooli juhataja ja õppedirektoriga ning õppekava moodulite rakenduskava arendamisel teevad omavahel koostööd eelkõige põhikohaga õpetajad. Osad tööandjad-praktikajuhendajad olid nende kaasamise osas õppekava, sh praktika arendamisse üsnagi kriitilised ja rõhutasid, et nad pole kooliga kontakti saanud ja eeldavad, et initsiatiiv kohtumiseks tuleks kooli poolt (vt ka ptk 3.2.3). Siiski kiitsid tööandjad-praktikajuhendajad õpilaste teadmisi, soovi uusi teadmisi omandada ja aktiivsust, kuid tõid ka välja kohatist praktiliste teadmiste vähesust. Eneseanalüüsis on kirjas, et kool plaanib edaspidi tugevdada koostööd praktikaettevõtetega, et tagada praktikaülesannete ajakohasus, kuid konkreetseid tegevusi välja pole toodud.

Saadud info põhjal teeb komisjon ettepaneku leida **täiendavaid** võimalusi põhi- ja külalisõpetajate ning ka tööandjate-praktikajuhendajate omavahelise koostöö tõhustamiseks, mis toetaks õppekavade (sh moodulite rakenduskavade) arendamist ning tagaks õpetamise terviklikkuse ja sidususe.

Huvipoolte tagasiside olulisust kinnitasid vestluses õppetooli juhataja ja audiitor, kes koguvad sisendeid õppekavade arendamiseks. Lisaks on igal õppekaval vastutav arendaja, kelle ülesanne on töömaailma eksperdina nõustada õppekava arendust, tehes konkreetseid ettepanekuid õppekavade muudatuste/täienduste kohta.

RP õppekava muudeti tulenevalt kutsestandardi muutmisest 2017. aastal. RP õppekava arendaja sõnul tuleb uus õppekava siis, kui hakkab kehtima uus kutsestandard (2022). RP õppekava arendasid kutseõppeasutused koos, mistõttu on koolide õppekavad väga sarnased. Erinevad on valikmoodulid, mida TMKs pidevalt kaasajastatakse tulenevalt õppijate soovidest ja töömaailmas toimunud muutustest. Näiteks lisati valikaineteks rahapesu tõkestamine, riigihanked, auditeerimise alused jt, mis on täna väga aktuaalsed teemad. Põhiõpingute raames õpitakse süvendatult ingliskeelseid erialaseid termineid. Vene keele õpetamist ei peeta enam eriti vajalikuks. Põhiõpetajad tõid välja, et nende ettepanekutest tulenevalt on muudetud näiteks RP praktika aega (viidud I kursusele II kursusele), muudetud on ainete õpetamise järjekorda jm. Kool sooviks kasutada erinevate e-lahenduste õpetamiseks (raamatupidamise aastaaruande koostamine, maksudeklaratsioonid) demokeskkondi, kuid paraku pole see täna võimalik, sest selliseid keskkondi pole loodud. Sama kinnitas ka Eesti Maksu- ja Tolliameti praktikajuhendaja.

MS õppekava/rakenduskava muudeti põhjalikult 2019/2020. õa koostöös Sisekaitseakadeemia finantskolledži ja tööandjatega. Kaheaastane õppekava (120 EKAP) tehti ümber üheaastaseks (60 EKAP), sest tegu on jätkuõppekavaga, kuhu tulevad õppima RP õppekava lõpetanud. Õppekava arendaja tõi vestluses välja, et MS õppekava muudatuse tingis tööturu nõudlus ja õppurite tagasiside, kus rõhutati, et töötamise kõrvalt õppides on lühem õppeaeg parem, see omakorda vähendab väljalangevust. Lisati, et ka ainete/teemade valik on hea. MS õppekavasse toodi sisse valikteemadena näiteks rahapesu ja selle tõkestamise meetmed, võlanõustamise teemad, maksuvõlgade sissenõudmine, tolli järelevalve, muudatused raamatupidamises jt.

Sel õppeaastal on koolil plaanis viia teemade õpetajatega läbi arenduskoosolekud, et tagada teemade õiges järjekorras õpetamine.

Eneseanalüüsis toob kool välja, et **õppekavaarenduse tugevuseks** on vajalike muudatuste kohene rakendumine, st ka juba vastuvõetud õppijatele. Seda kinnitasid vestluses ka (külalis)õpetajad: töökavade täiendamine ja arendamine käib jooksvalt ja kiiresti. Vajadusel muudetakse rakenduskavas valikõpinguid.

Kokkuvõttes võib öelda, et TMK majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne, hästi koordineeritud, tulevikku vaatav ning arvestab erinevate huvipoolte tagasisidega ja vastab tööturu vajadustele.

3.1.2 Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel

RP ja MS õppekavade moodulite rakenduskavades arvestatakse õppijate eripäraga. Õppetöö on korraldatud mittestatsionaarse koolipõhise õppena (sessioonõppes ja õhtuses õppes), kuna valdav osa õppijaid on töötavad täiskasvanud (kooli sisseastujate keskmine vanus on ligi 30 a), kes õpivad pere kõrvalt. Õppijad ise eelistavad mittestatsionaarset õppevormi, kus on kontaktõppe osakaal 30%. RP erialal saab õppida nii eesti kui ka eesti - vene õppekeele rühmas st arvestatakse õppija keeleoskust. Vene emakeelega õpilastele toimub õppeaja jooksul vajadusel ka täiendav eesti keele õpe. Eesti õppekeelega paralleelrühmad komplekteeritakse juba vastuvõtu käigus erialaoskuste taseme (algajad, keskase, edasijõudnud) järgi.

MS õppekavale võetakse õppima RP õppekava lõpetanuid ja ka siin arvestatakse sellega, et õppijad on osade teemadega paremini kursis ja nii saab valida õppijate taset arvestavaid õpetamise meetodeid ja erineva raskusastmega õppeülesandeid.

Rakenduskavades toodud õppesisu ja meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad üldjuhul õpiväljundite saavutamist ja võtmepädevuste omandamist. Eneseanalüüsis selgus, et õppe- ja hindamismeetodite planeerimisel on lähtutud eelkõige õpiväljundist, kuid ka õpilasest ehk tema vanusest (täiskasvanud ja kogemustega õppija), tasemest ja hariduslikest erivajadusest. Eneseanalüüsis tuuakse välja, et täiskasvanud õppija puhul on õppemetoodiliselt kontaktõppes põhirõhk praktilisel õppel, kuna teoreetilist materjali on nad suutelised iseseisvalt omandama. Arendajatega toimunud vestluses siiski selgus, et muudetud on õppemetoodikat - nt on liigutud juhtumipõhiste kaasuste lahendamisele, et teooriat ja praktikat omavahel siduda. Siinkohal soovitaks komisjon mitte alahinnata teoreetiliste teadmiste vajalikkust, sest 5. taseme õpe eeldab Eesti Kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) järgi põhjalikke tööalaseid faktilisi ja teoreetilisi teadmisi. Tuleks säilitada tasakaal teoreetilise õppe ja praktilise õppe vahel, et sünniks metoodiline arusaam, miks praktikas (näiteks raamatupidamisprogrammides) nii või teisiti toimitakse või mida saadud tulemused näitavad ja millised on seosed erinevate tulemuste vahel. Kooli eneseanalüüsis (Tabel 21) on välja toodud, et sel õppeaastal planeeritakse RP erialal panna suuremat rõhku teoreetiliste teadmiste kontrollimisele sh mõistete omavaheliste seoste loomisele.

Selleks, et õppe- ja hindamismeetodite valik toetaks õppijat õpiväljundite saavutamisel, koostab õpetaja rakenduskava alusel töökava (vt ka ptk 3.3.1). Õpetajate sõnul tehakse töökavadesse muudatusi praktilise kogemusest tulenevalt arvestades õppijate ootusi, milleks nad teevad ise õppijate hulgas tagasisideuuringuid.

Hindamine toimub mitmeeristavalt st õpiväljundid on kas arvestatud või mittearvestatud – aluseks on lävend. Õpetajad töid välja, et 5-palli süsteemis hindamine motiveeris õpilasi rohkem pingutama (vt ptk 3.2.4). Õpetajad lisasid, et nad kasutavad hindamismeetoditena põhiliselt teste, kuid ka tunnikontrolle, ühiseid arutelusid jm. Rakenduskavast siiski selgub, et kasutatakse erinevaid hindamismeetodeid. RP erialal näiteks: praktilist tööd, sisuanalüüsi, juhtumianalüüsi, ideekaarti,

portfooliot, situatsiooniülesandeid jm. MS õppekava hindamismeetodid paljuski kattuvad RP õppekavaga, kuid lisandus näiteks kliendivestluste analüüs, töö raske kliendiga jm. Õppemeetodeid oli rakenduskavades nii tavapäraseid, kuid oli ka palju kaasaegseid meetodeid. RP õppekaval kasutatakse näiteks rollimängu, arutelu, loengut, rühmatööd, kaasuste lahendamist. MS õppekaval lisandusid veel praktiliste teenindussituatsioonide läbimängimine, dokumentide koostamine, individuaalne töö erinevate tekstidega, diskussioonid ja dialoogid jmt. Õpilased töid vestluses välja, et kasutatakse erinevaid ja huvitavaid õpetamismeetodeid (kõik sõltub õpetajast), näiteks lastakse läbi töötada arendavaid teadusartikleid ja teha nende põhjal ettekanneid. Samuti lisasid õpilased, et ka distantsõpe sujus hästi, õpetamisel kasutati erinevaid meetodeid ja keskkondi. Õppetooli juht tõi välja, et mõnele külalisõpetajale siiski distantsõpe ei sobinud ja tuli leida uued õpetajad.

Võtmepädevuste arendamiseks loimitakse nad eneseanalüüsis kirjutatu põhjal järjest enam erialaainetega. Selleks teevad erialaõpetajad ja üldpädevuste õpetajad omavahel tihedat koostööd. Võõrkeelseid erialatermineid õpetatakse koos põhiteemaga. Ka õppekavade rakenduskavades on näha, et põhiõpingute raames õpetatakse vajalikke üldpädevusi: IT oskused, suhtlusoskused, meeskonnatööoskus jm. Lisaks on RP õppekava rakenduskavas eraldi valikmoodulid erialane inglise keel (tase B1) ja inglise/vene/soome keel (tase A). MS õppekavas on valikõpingutena eraldi erialane vene keel (tase B2) ja erialane inglise keel (tase B2).

Järeldused

Tugevused

- Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne, hästi koordineeritud ja kiire, tulevikku vaatav ning arvestab erinevate huvipoolte tagasisidega ja vastab tööturu vajadustele.
- Rakenduskavades toodud õppesisu ja meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad üldjuhul õpiväljundite saavutamist ja võtmepädevuste omandamist, õpe arvestab õppijate eripära.
- Koolitusvajaduse planeerimisel reageerib kool operatiivselt tööturu vajadustele.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Intervjuudest selgus, et õppekavade arendustegevusse kaasatakse kõiki huvipooli, kuid arendustegevus jääb erinevatel põhjustel siiski põhiliselt koosseisuliste õpetajate teha. Tööandjad-praktikajuhendajad tõi välja, et neid pole kaasatud praktika õpiväljundite ja ülesannete väljatöötamise ning kontakt kooliga on vähene. Saadud info põhjal teeb komisjon ettepaneku leida **täiendavaid** võimalusi (teha konkreetne tegevusplaan) põhi- ja külalisõpetajate ning ka tööandjate-praktikajuhendajate omavahelise koostöö tõhustamiseks, mis toetaks õppekavade (sh moodulite rakenduskavade) arendamist ning tagaks õpetamise terviklikkuse ja sidususe.

Arenguvõimalused

- Eneseanalüüsis tuuakse välja, et täiskasvanud õppija puhul on kontaktõppes pööratud praktilisel õppel, kuna teoreetilist materjali on nad suutelised iseseisvalt omandama. Kuna 5. taseme õpe eeldab EKR järgi põhjalikke tööalaseid faktilisi ja teoreetilisi teadmisi, teeb komisjon ettepaneku kasutada õpetamisel selliseid meetodeid, mis tagaks tasakaalu teoreetilise ja praktilise õppe ning omandatud teadmiste ja oskuste vahel.

- Komisjon leidis, et arenduskoosolekute protokollid on vähe sisulised ning ei kajasta detailselt koosoleku arutelusid ja vastu võetud otsuseid. Samuti ei saa kõik õpetajad (eriti külalisõpetajad) koosolekutel osaleda. Komisjon teeb ettepaneku muuta arenduskoosolekute protokollid sisulisemaks ja saata nad kõikidele õppekaval õpetajatele, et ka koosolekutel mitteosalenud oleksid kursis vastuvõetud otsustega.

3.2 Õppimine ja õpetamine

Andmed hinnatavate õppekavarühmade tulemuslikkuse kohta

Eespool olev Tabel 3 näitab, et majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR õppekavade nominaalajaga lõpetajate määr on võrdlemisi madal (olles enamasti aastast alla 50% alustanute). Komisjoni hinnangul viitab see sellele, et õppijad vajavad senisest paremat tugisüsteemi, mis toetaks täiskasvanud õppijat oma õpingute nominaalajaga lõpetamisel. Kuigi kooli sõnul on nende eesmärk võtta õppima vaid hästi motiveeritud ja ennastjuhtivad õppijad, tuleb siiski arvestada ka sellega, et täiskasvanud õppija jaoks on töö, kooli ja pereelu omavaheline ühildamine väljakutseks. Siinkohal oleks kooli roll välja uurida toetust vajavad õppijad ja nende vajadused ning vastavalt sellele täiustada oma tugisüsteemi. Tabelis 4 on toodud majandusarvestus ja maksundus ÕKR lõpetajate tööturul rakendumise näitajad.

Tabel 4. Lõpetajate rakendumine tööturul 2016-2019, majandusarvestus ja maksundus ÕKR

	2016	2017	2018	2019
Töötab erialal	72,3%	78,4%	67,6%	77,8%
Töötab muul erialal, aga kasutab omandatud teadmisi	10,1%		10,8%	7,4%
Töötab muul erialal	8,6%	8,1%	13,5%	7,4%
Ei tööta, aga õpib	5,3%	5,4%	5,4%	3,7%
Mitteaktiivne (lapsega kodus, kaitseväes)	1,9%	2,7%	2,7%	3,7%
Töötu	1,8%	5,4%		
Edasiõppijate osakaal	1,8%	7,8%	14,2%	10,2%

Tabel 4 tulemused näitavad, et keskmiselt 75% TMK majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR lõpetajatest töötab erialasel tööl ning õpinguid jätkab ligi 10%. Seega võib järeldada, et majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR lõpetajad on tööturul edukad, töötavad erialasel tööl ja/või jätkavad õpinguid oma oskuste ja teadmiste täiendamiseks.

Tabelis 5 on esitatud rahandus, pangandus ja kindlustus ÕKR lõpetajate rakendumine tööturul.

Tabel 5. Lõpetajate rakendumine tööturul 2016-2019, rahandus, pangandus ja kindlustus ÕKR

	2016	2017	2018	2019
Töötab erialal	96,4%	100%	100%	66,7%
Töötab muul erialal, aga kasutab omandatud teadmisi				

Töötab muul erialal	2,2%			16,6%
Ei tööta, aga õpib				
Mitteaktiivne (lapsega kodus, kaitseväes)	1,4%			16,7%
Töötu				

Rahanduse, panganduse ja kindlustuse ÕKR on lõpetajate erialane tööhõive aastatega langenud, mis on tingitud sellest, et nõudlus selle eriala lõpetanute vastu on langenud. Sellest lähtuvalt on kool ka peatanud õpilaste vastuvõtu ÕKR erialadele ning jälgib töömaailmas toimuvat enne kui vastuvõtu uuesti avab. Tabelis 6 on andmed õppijate kutse- ja lõpueksami tulemuste kohta.

Tabel 6. Andmed kutse- ja lõpueksami tulemuste kohta

	Kutseeksami sooritanud õpilaste arv	Positiivsele tulemusele		Lõpueksami sooritanud õpilaste arv	Positiivsele tulemusele		Lõpetajate arv	Kokku kutseksamiga lõpetajate arv	
		arv	%		arv	%		arv	%
Raamatupidaja (2015/16)	91	51	56	37	18	49	69	51	74
Raamatupidaja (2016/17)	121	73	60	58	55	95	128	73	57
Raamatupidaja (2017/18)	109	63	58	71	50	70	113	63	56
Raamatupidaja (2018/19)	70	53	76	17	16	94	69	53	7
Raamatupidaja (2019/20)	94	61	65	35	30	86	91	61	
Maksuspetsialist (2015/16)				10	10	100	10		
Maksuspetsialist (2016/17)				8	6	75	6		
Maksuspetsialist (2017/18)				20	18	90	18		
Maksuspetsialist (2018/19)				19	19	100	19		
Maksuspetsialist (2019/20)				15	15	100	15		
Kliendinõustaja pangas (2015/16)				11	11	100	11		
Kliendinõustaja pangas (2016/17)				12	12	100	12		
Kliendinõustaja pangas (2017/18)				3	3	100	3		
Kindlustusspetsialist (2015/16)				12	12	100	12		
Kindlustusspetsialist (2015/16)				9	9	100	9		
Kindlustusspetsialist (2015/16)				6	6	100	6		
Kindlustusspetsialist (2015/16)				17	17	100	17		
Kindlustusspetsialist (2015/16)				11	11	100	11		

Raamatupidaja erialal õppijate kutseeksami sooritamise määr on olnud madal (näit 2019/2020. õa 65%). Vestlustest õpetajate, arendajate ning juhtkonnaga selgus, et majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR üks prioriteete on tõsta RP eriala lõpueksami sooritanud õpilaste osakaalu. Ka kooli eneseanalüüsis oli see arenguvajadusena välja toodud ning õppes on sisse viidud juba ka vastavad muudatused. MS eriala lõpueksami sooritanute osakaaluga on kool rahul (100%).

Vabariiklikul raamatupidajate kutsevõistlusel „Noor Meister“ on TMK õpilased saavutanud kõrgeid kohti: 2010. a III koht, 2011. a III koht, 2012. a II koht, 2013. a II koht, 2015. a III koht, 2017. a III koht, 2018. a I ja III koht, 2019. a III koht. See näitab osade õppijate väga kõrget taset ning on heaks reklaamiks antud õppekavale.

3.2.1 Õppijate eriala valik on toetatud

Õppimisvõimalustest informeerimine algab koolis erinevate kanalite kaudu:

- kooli koduleht, kus on detailne eriala ja kompetentside kirjeldus, nõuded sisseastujale ja rakenduskava. Uuendusena pakutakse 2020/21 uudiste rubriigis persooniintervjuusid erialade tutvustamiseks;
- sotsiaalmeedia kanalid Facebook, Instagram ja Youtube;
- jätkuõppe erialade tutvustus toimub nii uutele sisseastujatele perspektiivina edasiõppimiseks, õppijatele nende õpingu ajal kui ka vilistlastele vilistlasürituse „Hoovipidu“, e-kirjade ja FB kaudu.

TMK vastuvõtuprotsessi reguleerib vastuvõtueeskiri. Iga aasta aprillis avaldatakse kooli kodulehel eeskirja projekt ja maikuus juba kinnitatud eeskiri.

Õpilase paremaks informeerimiseks rakendab kool erinevaid infotunde:

- enne testi sooritamist ja/või õppepäeval osalemist ning vestlust toimub erialale sisseastujatele õppekorraldust tutvustav infotund, mille viivad läbi õppedirektor, õppetooli juhataja ja õppetalituse juhataja. Kooli seisukohalt täidab infotund oma eesmärgi ja aitab õpilasel paremini hinnata oma õppimissoovi;
- 2019. aastast rakendab kool vastu võetud õpilastele infosüsteemide kasutamise infotundi. Lisaks loob kool erinevaid õpilast abistavaid videofilme (nt raamatukogu kasutusvõimalused), mida saab kasutada läbi õppeaja;
- esimesel õppepäeval/sessioonil toimub igale õpperühmale õppetooli juhataja infotund, kus antakse täpne ülevaade esimese õppeaasta protsessidest (sh praktika üldisest korraldusest ja dokumentatsioonist). Infokoosolekul osalevad ka õppedirektor ja õppetooli juhataja, et tekkinud küsimustele vastata ning kooli psühholoog, kes tutvustab õpilastele pakutavaid tugiteenuseid.

TMKs toimub iga eriala puhul ka sisseastumisvestlus, mille eesmärk on välja selgitada kandidaadi motivatsioon ning võimalused õppe alustamiseks. RP erialal sooritavad sisseastujad ka eriala testi. Kuna majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR on üks peamisi väljalangemise põhjuseid vale eriala valik, siis vestluse käigus pööratakse palju rõhku ka eriala sisu tutvustamisele. Kui tundub, et kandidaat on huvitatud vaid õppekava mõne mooduli läbimisest, siis nad suunatakse pigem täienduskoolitusele. Õpilaste rahuloluküsitlused toovad positiivsena välja õppeperioodi algul korraldatud erinevaid infotunde, mis aitasid kaasa üldisele arusaamisele kooli toimimisest (eneseanalüüsi aruanne). Seega võib kokkuvõtvalt öelda, et õppijate erialavalik sisseastumisel on igati toetatud.

3.2.2 Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

TMK õpikeskkonna strateegia on välja toodud kooli arengukavas 2016-2020. Sel perioodil on võetud eesmärgiks õpikeskkonna aja- ja asjakohastamine, mis tagab efektiivse õpetamise ja tööturu vajadusi arvestavate õpiväljundite saavutamise.

TMK õppekeskkonna arendamine on pidev protsess, mis lähtub paljustki hetke olukorrast.

TMK on lühikese ajaga teinud suuri edusamme õppekeskkonna parendamisel. Muudatuste puhul on arvestatud õpperühmade suurust ja õppevormi.

Komisjon toob eraldi välja järgmised olulised parendused ja uuendused:

- 1) innovaatilise õppeklassi rajamine;
- 2) kooli digitaristu uuendamine;
- 3) õppematerjalidele ühtse elektroonilise keskkonna kasutusele võtmine;

4) raamatukogu õppekirjanduse, sh e-raamatute fondi uuendamine õppekavadest lähtuvalt.

Innovaatilise õppeklassi rajamiseks viidi sisse järgmised parendused ja uuendused, näiteks: läbipääsusüsteemide moderniseerimine, 66-kohalise ringauditooriumi remondiga viidi sisse kaasaegsed uued tehnilised lahendused, arvutiklassid said ergonomilised sisustused, mis tagab õpilaste individuaalse õpetamise võimaluse ja millega tõuseb õppekvaliteet. Õppelabori välja ehitamisest ei ole ainult kasu õpilastele vaid on ka õpetajatele. Haridustehnoloogid saavad individuaalselt tutvustada videokonverentsi kaudu erinevate õppematerjalide edastamisvõimalusi.

Digitalistu uuendamisega on õppeklassides kasutusel 500 nutiseadet, näiteks: kahte arvutiklassi on paigutatud suured telerid, mis parandavad oluliselt õpilastele kuvatava pildi kvaliteeti. Arvutiklassi ergonomiline töökoht on varustatud kahe kuvariga, mis võimaldab kasutada samaaegselt erinevaid õppematerjale. Näiteks raamatupidajate töös kahe või enama ekraani kasutamine on hea ja oluline muudatus, mis teeb töö kiiremaks ja efektiivsemaks. 10Gb internetikiirus tagab õpilastele ja õpetajatele ülikiire andmeside. Ostetud on litsentsitarkvarad ja erinevad õppeprogrammid (Regina, Merit Aktiva, Adobe jne).

Õpilased tõstsid vestluses ja rahulolu-uuringus esile kooli raamatukogu väga kõrget varustatust õppematerjalidega. Samuti on e-raamatukogu hästi varustatud finantsalase õppematerjaliga, mis toetab ja abistab õppekava õpiväljundite omandamist.

RP ja MS õpilased tõid vestlustel välja, et õppematerjalid võiksid paikneda ühes keskkonnas. Hetkel kasutavad õpetajad materjalide edastamiseks Moodle-t, ÕISi ja e-posti. Komisjon soovib võimalusel arvestada õpilaste ettepanekut, mis võimaldab parendada nii õpilaste kui ka õpetajate (sh külalisõpetajate) omavahelist õppematerjalide jagamist.

Suure väljakutse esitas koolile koroonaviirus, mille levikuga tuli teha kiireid ümberkorraldusi õpikeskkonnas. 2020/2021. õppeaasta alguses paigutati 20 veebikaamerat enamkasutatavatesse klassiruumidesse, mis tagas võimaluse kasutada hübriidõpet. RP ja MS õpetajad kiitsid digitalistu kasutamise võimalust nii distantsõppe kui ka hübriidõppe läbiviimisel ning igakülgse toe ja täiendusõppe pakkumist õpetajatele ja õpilastele haridustehnoloogide ja IT juhi poolt. Tagasiside küsitlus näitas, et rahulolu IT alase teenusega oli väga kõrge.

TMKs on mõeldud õpikeskkonna turvalisuse ja tööohutuse tagamisele ning keskkonnahoiu ja säästva arengu põhimõtete järgimisele. Mõned näited: igal aastal viiakse läbi tuletõrje evakuaatsiooniõppused; kooliruumides on uuendatud ja viidud nõuetega vastavusse kogu tuleohutuse ennetussüsteem, näiteks on paigaldatud uued tuletõkkeuksed, evakuaatsioonivalgustus ja ATS. Keskkonnahoidu ja säästlikkust näitab "Paberivaba kooli" projekt, mille raames on kõik õppematerjalid viidud elektroonsesse keskkonda (ÕIS, Moodle), vaid võõrkeele õpetajal on paljunduslimiit. Õpilaste tagasisidest sai alguse prügi sorteerimine. Märkimisväärne on isikliku taara kasutuselevõtmine, st plast- ja papptopsid võeti kasutusest ära. Õppehoone ette on paigaldatud jalgrattahoidjad. Parendatud on õpilaste iseseisva töö tegemise võimalusi ja olmetingimusi. Hoone sisekliima parandamiseks on rekonstrueeritud küttesüsteemi, mis ei ole veel andnud täielikku tulemust. Soojuskadude vähendamiseks õppehoones plaanitakse välisseinte soojustamist. Kool plaanib sundventilatsioonisüsteemi väljaehitamist, mis aitab kogu kooli CO2 taset parandada. Selleks vajab kool riigipoolset investeeringut, mille kohta on taotlus esitatud.

Kooli eneseanalüüsist selgub, et õpikeskkonna parendus - ja arendustegevuse sisendid tulevad kõigilt õppijatelt, õpetajatelt ja kooli personalilt. Vajalike õppevahendite (näiteks raamatute, õpikute, tarkvaraprogrammide jne) soetamiseks esitatakse omapoolsed ettepanekud õppetooli juhatajale, õppedirektorile ja haldusdirektorile.

Kokkuvõtteks võib öelda, et TMK on kaasaegse õpperuumide, - võimaluste ja digitaristuga kool, mis tagab hea, kvaliteetse õppekeskkonna.

3.2.3 Õppekorraldus, sh praktiline töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

Tabelis 7 on esitatud ÕKRde õppekorralduse rahulolutrendid.

Tabel 7. Õppekorralduse rahulolutrendid aastatel 2017-2020

Küsimuste plokk	2017			2018			2019			2020		
	MM	RPK	TMK	MM	RPK	TMK	MM	RPK	TMK	MM	RPK	TMK
Info liikumine koolis												
Kas Sa oled rahul info liikumisega koolis? (jah, pigem jah)	83%	65%	90%	88%	93%	89%	89%	76%	91%	95%	91%	92%
Kas Sa soovid olla kursis kooli üldiste arengutega? (jah)	76%	38%	86%	75%	59%	83%	84%	53%	87%	79%	91%	82%
Õppetöö korraldamine												
Kas oled rahul koolipoolse õppetöökorraldamisega? (jah)							67%	74%	68%	81%	100%	83%

MM – majandusarvestus ja maksundus õppekavarühm

RPK – rahandus, pangandus, kindlustus õppekavarühm

TMK – Tallinna Majanduskool

Õppekorraldust tutvustavad tegevused algavad sisseastumisprotsessiga ja jätkuvad läbi kogu õppeaja. Õppekorraldusliku informatsiooni viimine õpilasele toimub läbi kooli kodulehe ja infotunni, mis toimub esimesel õppepäeval/sessioonil õppetooli juhataja ja õppedirektori poolt. Tabel 7 näitab rahulolu kasvu infoliikumise osas viimasel aastal mõlemas õppekavarühmas. Rohkem on vaadeldavate aastate jooksul infoliikumisega rahul majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR õpilased (83% - 95%).

Õppekorralduseeskiri jaotab õppekorralduslikud alused päevaseks, õhtuseks ja sessioonõppeks ning tuuakse välja kontaktõppe ajad. Õppetööd planeerib õppetooli juht koostöös õppekava arendajatega. Nii eneseanalüüsist kui ka vestlustelt õpilastega selgus, et õppetöö planeerimisel võetakse arvesse õpilaste ja õpetajate tagasisidet, mida rakendatakse järgmisel õppeaastal. Mõlema osapoole sõnul reageerib kool olukordadele ja probleemidele väga kiiresti. Külalisõpetajad tõid välja, et RP erialal juhtimisarvestuse teemad on ühele perioodile liialt kokkusurutud ja finantsaruannete koostamist õpitakse väga pikalt. Samas tegid nad ettepaneku, et tööõigus võiks olla tunniplaanis paralleelselt töötasu arvestusega. Siinjuures teeb komisjon ettepaneku, et leida rohkem võimalusi õppeainete/teemade omavaheliseks lõimimiseks.

Kool korraldab kutseeksami ja lõpueksameid kevadperioodil, mille toimumise ja õppevõlgade likvideerimise info tehakse õpilastele teatavaks vähemalt kolm kuud enne eksameid kooli kodulehel. Eksami mittesooritajatele antakse kordussoorituse võimalus alles augustikuus, mis võib veidi suurendada õpilaste väljalangemist koolist, sest õpilased ei soovi uut eksamivõimalust nii kaua oodata.

Vestluselt õppetooli juhiga selgus, et eesmärk on tagada täiendava aja jooksul piisav erialane ettevalmistus tööturule sisenemiseks ja korduseksami sooritamiseks. RP õpilased tõid vestlusel välja, et nemad pooldaksid kooli lõpueksami sooritamist kevadperioodil, mis tagaks neile kooli lõpetamise koos oma õppegrupiga.

Tabel 8 kajastab rahuolu praktikakorraldusega.

Tabel 8. Rahulolu praktikakorraldusega aastatel 2016-2020

	2016			2017			2018			2019		
	MM	RPK	TMK	MM	RPK	TMK	MM	RPK	TMK	MM	RPK	TMK
1. Kuidas Te jäite rahule praktikaeesel juhendamiseiga?	4,6	4	4,3	4,2	4,8	4,4	4,1	4,3	4,3	4,1	4,2	4,4
2. Kas koolipoolse praktikajuhendajal oli Teie jaoks piisavalt aega? (kus 3 tähendab piisavalt aega ning 1 – vähe aega)	2,9	2,8	2,8	2,7	2,9	2,8	2,6	2,7	2,7	2,6	2,5	2,8
3. Kui kontakteerute ja vahetasite informatsiooni e-posti teel, siis kui kiiresti saite vastuse? (kus 3 tähendab, et vastus saadi kiiresti ning 1 – vastust oodati kaua)	2,8	2,8	2,8	2,6	2,9	2,7	2,6	2,9	2,7	2,4	2,4	2,7
4. Kuidas hindate koolipoolse praktikajuhendaja teadmisi Teie praktika teemal?	4,8	4,8	4,6	4,6	4,9	4,6	4,5	4,7	4,6	4,5	4,9	4,6
5. Kuidas hindate koolipoolse praktikajuhendaja juhendamisoskusi?	4,7	4,5	4,5	4,4	4,8	4,4	4,2	4,5	4,5	4,3	4,4	4,5
6. Milline on üldmulje praktikakohast?	4,9	5	4,8	4,8	4,9	4,8	4,7	4,9	4,7	4,8	4,9	4,7
7. Kas soovitate antud praktikakohta ka teistele õppuritele?	93%	100%	91%	86%	100%	90%	88%	100%	90%	94%	100%	92%

Praktikakorraldus toimub vastavalt kutseõppeasutuse seaduse §-le 30 ja haridus- ja teadusministri määrusele „Praktika korraldamise ning läbiviimise tingimused ja kord“ (12.09.2013 nr 32). Vestluste käigus selgus, et praktikakoha leiab endale õpilane ise ja vajadusel teeb selles küsimuses koostööd õppetooli juhiga. Enamus õpilastest sooritavad praktika oma töökohas.

Maksu- ja Tolliameti praktikajuhendaja sõnul saab nende juures kõiki praktikaülesandeid täita, aga selleks, et tervikut paremini mõista, peaks praktika aeg olema vähemalt 3 kuud. Samas õpilased, kes teevad oma maksuspetsialisti praktikat raamatupidajate juhendamisel, ei pruugi saada kõiki ülesandeid täita. Komisjon soovib MS eriala praktikaettevõtete eelhindamisel sügavamalt kaaluda praktikaülesannete sooritamise võimalikkust. Samuti soovib komisjon leida praktikapartnerid, kellega arendada koostööd (nt Maksu- ja Tolliamet, audiitorbürood või suuremad maksunõustamisega

tegelevad ettevõtted, et kindlustada 5. taseme õppijale võimalikult sihipäraseid erialaoskuseid arendav praktika.

Vestlustelt õpetajatega selgus, et koolipoolseteks praktikajuhendajateks on vastava teema õpetajad, kes hindavad ka praktika lõpptulemust ja osalevad praktika kaitsmisel. Kuna praktika on kogu tervikõppeprotsessi peegeldus, hõlmab see erinevaid osapooli (õpilane, õpetaja, tööandja) ning aitab arendada õpilase võtmepädevusi, siis praktikaprotsessi lõpptulemuste analüüsimiseks (nt praktika kaitsmine) soovib komisjon kaaluda kõikidel hinnatavatel erialadel põhiõpetajate kaasamist.

Kogu praktikat puudutav informatsioon (juhendid, dokumendid) on õppetooli juhi sõnul Moodle keskkonnas, mida erinevad osapooled väga kiitsid ja mida kinnitab ka Tabel 8 (kõrge rahulolu praktikaelse juhendamise kohta). Enne praktikat tutvub õpilane praktikajuhendiga, kus on kirjeldatud, millised õpiväljundid saavutada tuleb. Individuaalse praktikakava koostab õpilane ise koostöös ettevõttee poolse juhendajaga, kus täpsustatakse praktikaülesandeid. Koolipoolne praktikajuhendaja kooskõlastab praktikakava, mis on aluseks praktikalepingu sõlmimisele. Tabelis 8 on õpilaste rahulolu koolipoolsete juhendajate tegevusega kõrge, jäädes 4,2 ja 4,9 punkti vahele 5 palli skaalal. Paraku ei kajasta praktikakorralduse rahulolutrend õpilase tagasisidet ettevõttee poolsete juhendajate tööle. Eneseanalüüsist selgub, et praktikaettevõtte saab eelinfona praktikaprogrammi, et tuvastada, kas õpilane saab ettenähtud ülesandeid täita. Vestluse käigus ettevõttee poolsete praktikajuhendajatega see kinnitust ei leidnud.

Osad ettevõttee poolsed praktikajuhendajad tõid välja, et nad ei tea koolipoolseid ootusi ja nad ei ole kooliga kordagi kontaktis olnud. Praktikakava on küll olemas, aga nende jaoks liiga keeruliselt sõnastatud. RP ettevõttee poolsed praktikajuhendajad sooviks infotundi/koosolekut, kus seletatakse lahti koolipoolsed ootused. MS eriala praktikajuhendajad tegid ettepaneku, et koolipoolne seire võiks toimuda praktika keskel. Kaalumist väärrib ettepanek koostada juhend ettevõttee poolsetele praktikajuhendajatele, mis kajastab TMK tutvustust, õpilaste ettevalmistus I ja II kursusel, millised on kooli ootused praktikale, kelle poole praktikajuhendaja saab küsimuste ja ettepanekutega pöörduda. Juhendajad ootavad koolipoolset huvi ja initsiatiivi, et saada ja anda tagasisidet. Samuti tõid praktikajuhendajad välja ka selle, et kõiki ettenähtud ülesandeid ei ole võimalik praktiliselt sooritada (RP erialal nt eelarvestamine, raha ajaväärtus, omahinna arvestus, kapitali vajadus ja struktuur). Siit tulenevalt teeb komisjon ettepaneku eel hinnata praktikaettevõtte ja luua ettevõttee poolsetele praktikajuhendajatele praktika infotund. Komisjon soovib koolil kaaluda võimalust koolipraktika elluviimiseks nende ülesannete osas, mida ei ole võimalik ettevõttee praktiliselt sooritada.

Vestlusel ettevõttee poolsete praktikajuhendajatega selgus, et praktikajuhendajad saavad anda tagasisidet ainult õpilase soorituse osas, küll aga sooviksid nad anda tagasisidet koolile kogu protsessi kohta ning sellega ka tihendada omavahelist koostööd. Selleks teeb komisjon ettepaneku edasi arendada olemasolevat veebivormi, et luua võimalus ettevõttee poolsetele praktikajuhendajatele anda tagasisidet kogu protsessi kohta.

Eneseanalüüsi aruandest tuleneb, et uuendusena 2019/20. õppeaastal on kool ellu kutsunud ettevõttee poolsete praktikajuhendajate tunnustusürituse, kuhu nii õpilased kui ka koolipoolsed praktikajuhendajad saavad Google Drive'i keskkonnas esitada kandidaate möödunud õppeaasta kohta. Seoses praktikajuhendajate sooviga saada tagasisidet oma tööle, teeb komisjon ettepaneku luua süsteem koostööks praktikaettevõtete ja kooli vahel.

Vestluses arendajaga selgus, et RP eriala õpilaste praktika paremaks ettevalmistuseks on kool teinud muudatuse ja viinud esimese aasta praktika teisele aastale. Vestlusest jäi kõlama, et muudatuse tingis asjaolu, et õpilased ei ole praktika ajaks veel selgeks saanud finantsaruannete koostamist. Ka külalisõpetajad tõid vestlusel välja, et finantsaruannete koostamist õpetatakse võrreldes teiste

ainetega (näit finantsanalüüs) liiga kaua. See muudatus võib II õppeaastal oluliselt tõsta õpilaste õppetöö koormust. Eneseanalüüsi aruandest toodi välja, et õpilaste soov on praktikaperioodil vähendada auditoorse õppe koormust. Vestluste käigus MS eriala õpilastega selgus, et nad olid õppeaja lühendamiseks 1,5 aastalt 1 aastale rahul, kuid tõdesid, et õppetöö koormus on küllalt intensiivne. Komisjon teeb ettepaneku RP erialal korraldada õppetööd nii, et I õppeaastaga saaks õpilane omandatud teatud tervikkompetentsid finants- ja maksuarvestuse moodulist (nt raamatupidamise korraldamine, finantsaruannete koostamine, varude ja põhivara arvestus, töötasuarvestus). II õppeaastal keskenduda rohkem juhtimisarvestuse mooduli teemadele (kulu- ja eelarvestamine, finantsanalüüs) ning majandusaasta aruande koostamisele. See annab võimaluse praktika sooritamiseks ka I õppeaastal, millega hajutatakse õpilaste õppetöö koormust.

Kool võiks kaaluda võimalust viia MS eriala õppe lõpetamine augusti lõppu, mis annab üheaastastele õppekavadele praktika sooritamise võimaluse suvekuudel, leevendab õppetöö intensiivsust praktika ajal ja annab täiskasvanud õppijale suurema ajalise võimaluse praktika läbimiseks. Samuti võiks kaaluda võimalust alustada osade õppegruppidega talvises perioodis, et aastasessesse õppesse jääks suvi praktikasoorituseks sisse.

3.2.4 Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel tööl ja praktilal lähtub õpiväljunditest

Majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR mõlema õppekava rakenduskavas on kirjeldatud õppeteemade sisud, metoodika ja hindamisülesanded. Eneseanalüüsis on kirjeldatud, et igal aastal toimival õppekava arenduskoosolekul osalevad kõik õpetajad ja seal tehakse parendusettepanekuid, lähtudes nii õpilaste tagasisidest kui ka õpetajate kogemusest õppetöö läbiviimisel.

Õppekava arendajate ülesanne on hoida rakenduskava aktuaalsena: teemad, sisud, hindamine. Põhiõpetajatega koosolekud toimuvad iga 2 kuu tagant, kus lahendatakse jooksvaid õppetöö sisu puudutavaid probleeme (*vestlus õppekava arendajatega*). Intervjuude käigus nii õpilaste kui õpetajatega sai kinnitust, et õpe on läinud teoreetilisest praktilisemaks. Näiteks tõid RP õpilased välja, et kõikide teemade teoreetilise käsitluse juures lahendatakse koheselt praktilisi ülesandeid ning õpetajad annavad rohkelt ülesandeid lahendada ka kodus. MS eriala õpilaste praktiline õppetöö käib läbi kaasuste lahendamise, mida õpetajad on järjest enam õppeprotsessi toonud.

Õppeprotsess arvestab õppeteemade loogilist järjestust ning ettevõttepraktika eelduseks olevate teemade eelnevat läbimist või vajadusel paralleelset õppimist (koolis ja praktilal). Õpperühmad on tasemeti (algajad, keskase ja edasijõudnud) grupeeritud poolrühmadeks, millega tagatakse õpilastele sobiv õppetempo ja raskusaste. Lähtuvalt eneseanalüüsist ja vestlustelt selgus, et igal õppegrupil on määratud oma põhiõpetajad (nt eesti-vene grupil oma jne). Intervjuust õpilastega (eesti-vene grupist) tuli välja, et nad sooviksid rohkem infot teise õppegrupi õppetegevuste kohta. Sellest tulenevalt soovib komisjon kaaluda õppetöökorraldust või koostöö aspekte nii, et põhiõpetajad saaksid rohkem roteeruda erinevate õppegruppide vahel. Kaaluda võiks ka erinevate õppegruppide üleselt meeskonnatöö korraldamist, kus õpilased on erinevatelt kursustelt ja lõpptulemuse hindamisest võtavad osa kõik teema vastutavad õpetajad. Viimane aitab kaasa õpetajate omavahelisele koostööle, arendab 5. tasemele vajalikke võtmepädevusi ning tagab rakenduskava teemadeülest lõimumist.

Eneseanalüüs toob välja, et õppetöö kestel on õpetajatel kohustus anda õpilasele tagasisidet nii klassis tehtud tööde kui ka kodutööde osas. Vestlusel õpilastega selgus, et klassis tehtud tööde osas annavad õpetajad jooksvalt tagasisidet, kuid koduste tööde tagasisidestamine sõltub õpilase soovist. Kui õpilane ise küsib tagasisidet, siis õpetaja seda ka annab. Külalisõpetajatelt ootaksid õpilased personaalsemat tagasisidet. Mittestatsionaarses õppes olevatel õpilastel on kodutööde maht 70% (eneseanalüüs) ja täiskasvanud õppija on huvitatud sisulisemast tagasisidest sooritatud tööle,

seepärast soovitab komisjon pöörata rohkem tähelepanu koduste tööde tagasisidestamisele külalisõpetajate poolt.

Õpilaste vaatest kohanesid õpetajad distantsõppe ajal hästi, kontakttundide arv jäi samaks ning iseseisva töö hulk ei suurenenud. Distantsõppesse minekul reageeris kool olukorrale kiirelt. Uute õppemeetodite kasutamiseks soetati juurde tehnikat ning õpetajate sõnul olid nad haridustehnoloogide poolt igati koolitatud ja toetatud. Õpetajad on salvestanud tunde ja videoloenguid, tehakse hübriidunde. Distantsõppe kitsaskohana töid õpetajad välja hindamise aspekti, mille sooritamist nad näevad kontaktina koolis.

Õpiväljundite hindamine on kirjeldatud nii rakenduskavas kui ka õpetaja poolt teema töökavas, mis peab olema õppeinfosüsteemis enne esimese kontakttundi toimumist (eneseanalüüs lk 32). Õpiväljundite saavutatuse kokkuvõttev hindamine toimub õppeteema arvestuse raames ja tulemuste protokoll kinnitab vastav õpetaja.

Kooli üks prioriteetsemaid tegevusi on raamatupidamise eriala õpilaste parem ettevalmistus kutseeksami sooritamiseks ja sellega seoses suurem õpiväljundite saavutatuse kontrollimine erinevate tegevuste kaudu (eneseanalüüs tabel 21). Intervjuust õppeaudiitoriga selgus, et tema töö põhiliseks analüüsi aluseks on erinevate osapoolte tagasiside, lisaks analüüsitakse väljalangevuse ja kutseeksami läbimise tulemusi.

3.2.5 Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad

TMKs toimub õpilaste nõustamine kolmes valdkonnas: õppenõustamine, karjäärinõustamine ja psühholoogiline nõustamine.

Vestlustest õpilastega selgus, et probleemide tekkimisel pöörduvad õpilased eelkõige oma kaasõpilaste poole. Kui kaasõpilastelt abi või vastuseid ei saa, siis pöörduakse mõne erialateema õpetaja poole. Õpilased töid vestlustel välja, et probleemide ilmnemisel peab õpilane olema proaktiivne ning paluma ise abi. Kooli poolt jälgib õpilaste osalemist tundides õppeosakond, kus õppetöökoordinaatorid võtavad ühendust õpilastega, kellel on sooritamata jäänud enamus arvestusi või pole mõnda aega õppetöös osalenud. Õpilasele pakutakse õpiabina selliseid tugimeetmeid nagu näiteks järelevastamist ja võimalust osaleda teise grupi kontakttundides.

Kooli eneseanalüüsis oli majandusarvestuse ja maksunduse õppekavarühma ühe parendusvaldkonnana välja toodud individuaaltöö õpilastega, mille eesmärk on välja selgitada individuaalset tuge vajavad õpilased. Vestlustest õpetajate ja arendajatega selgus, et konkreetseid plaane veel selle tegevuse jaoks ei ole paika pandud. Kuna õppekavarühmas on väljalangevuse määr kõrge ja kutseeksami sooritamise määr madal, on komisjoni hinnangul oluline toetusmeetmete arendamine.

Järeldused

Tugevused

- Toimub pidev õppekeskkonna arendus, mis toetab õppijate õpiväljundite saavutamist.
- Õppesisu, -metoodikat ja hindamist korrigeeritakse lähtuvalt erinevate osapoolte tagasisidest ning arvesse võttes kutse- ja lõpueksamite tulemusi. Sellest tulenevalt on õpilased rahul õppekvaliteedi ja õpetamise tasemega.
- Kogu praktikaga seonduv dokumentatsioon on digitaalses keskkonnas, mis võimaldab kõigil osapooltel vajaminevatele dokumentidele ligipääsu.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Kontakt praktikaettevõtete ja kooli vahel on minimaalne. Komisjon soovib luua süsteemi paremaks koostööks praktikaettevõtete ja kooli vahel, sh viia läbi praktikakohtade eelhindamine (eriline tähelepanu MS eriala praktikakohtade sobivuse analüüsil) ning leida praktikapartnerid, kellega arendada koostööd. Praktikaettevõtte ja kooli omavahelist suhtlust aitaks lihtsustada näiteks praktikakoordinaatori ametikoha loomine.
- Ettevõttee poolse praktikajuhendaja informeerimine praktika eesmärkidest on praegu õppija vastutus ning otsest võimalust tagasisidet anda ettevõttele ei ole. Kuna õppijatel võivad olla erinevad arusaamad praktikaeesmärkidest, tuleks koolil leida võimalus ettevõttee poolsete praktikajuhendajate informeerimiseks enne praktikat. See aitaks tagada ettevõttee poolsete praktikajuhendajate ühist arusaama ning lähenemist praktikale.
- Väljalangevuse määr mõlemas õppekavariühmas on küllaltki kõrge. Väljalangevuse vähendamiseks ja ennetamiseks tasuks koolil välja selgitada ja ellu viia õpilaste individuaalsete toetusmeetmete vajadus.

Arenguvõimalused

- Õppeprotsessi mitmekesistamiseks soovib komisjon kaaluda õpetajate ja õppegruppide vahelist rotatsiooni. Teemade lõppedes võiks hindamisülesanded koostada ja hindamist läbi viia teise õppegrupi põhiõpetaja. Samuti võiks meeskonna- või rühmatööd olla õppegruppide üleselt (segatud ehk meeskonna moodustaksid erinevate õppegruppide õpilased ja õpetajad), mida veaksid eest nt põhiõpetajad (nt RP erialal).
- Komisjon soovib tuua kooli lõpueksami ja järeleksami aeg varasemaks, et võimaldada kutseeksami ja lõpueksami mittesooritanutel lõpetada kool kevadel.
- Luua koolipraktika võimalus teatud ülesannete sooritamiseks, mida praktikaettevõtetes ei ole võimalik teha (nt valikmooduli lisamisega); valikõpingutega anda võimalus huvilistele sooritada pikemat praktikat (nt MS erialal).
- Kuna praktika on kogu tervikõppeprotsessi peegeldus, hõlmab erinevaid osapooli (õpilane, õpetaja, tööandja) ning aitab arendada õpilase võtmepädevusi, siis praktikaprotsessi lõpptulemuste analüüsimiseks (nt praktika kaitsmine) soovib komisjon kaaluda mõlemal erialal põhiõpetajate kaasamist.
- Õppematerjalide hoidmiseks, õppekavade integreerimiseks ja omavaheliseks suhtlemiseks soovib komisjon võtta kasutusse üks elektrooniline keskkond, mis võimaldaks õpetajatel näha teineteise töökavasid ning kokku hoida õpilaste aega.
- TMK on suurim majandusarvestuse ja maksunduse eriala kutseõpet pakkuv kool Eestis. Komisjon teeb ettepaneku arendada koostööd Äriregistri, Maksuameti jt asutustega ning luua RP erialal pilvelahendusega e-labor või test-keskkond, mis lubab õppijal harjutada erinevate ettevõtlusvormidega (osaühing, aktsiaselts, FIE, riigiettevõtte, jne), tegevusvaldkondadega (teenindus, tootmine, kaubandus, pangandus, kindlustus, jne) jt muutujatega ettevõtte erineva väljundiga majandus – ja maksuarvestuse protsesse kuni deklaratsiooni ja majandusaasta-aruande koostamiseni välja. Äriregistris luuakse näidisettevõtte, Maksuamet loob näidisettevõtte deklaratsioonide esitamiseks jne. TMK-l on võimalik koostööd teha ka nt IT-arendajatega raamatupidamistarkvarade arendamisel või testimisel.

- Lisaks Maksu-ja Tolliametile võiks kool kaaluda võimalust MS õpperühmadel sooritada praktikat suuremates audiitorfirmade maksuosakondades (PwC Eesti, Ernst & Young Baltic AS, Deloitte Eesti, KPMG Baltics OÜ, jne). Audiitorfirmades töötavad maksuvaldkonna eksperdid ja nõustajad, kelle käe all saadakse hea kogemus nii eesti kui ka rahvusvahelise maksunduse alal.

3.3 Õpetajad¹

3.3.1 Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud

TMK eneseanalüüsi Tabel 32 alusel oli 2019/2020. õppeaastal hinnatavatel õppekavadel õpetajaid kokku 74, neist koosseisulisi 12 ja koosseisuväliseid 62 ehk 84%. Õpetajatest 89%-l on staaži neli ja enam aastat. Samas väidetakse, et õpetajaskond on välja kujunenud ning õppe praktilisemaks muutmiseks kaasab kool õpilaste tagasiside alusel üha enam praktikutest spetsialiste, kellel on koolitajakogemus. Siinkohal soovitab komisjon hoida koolis mõistlikku tasakaalu põhi- ja külalisõpetajate arvu vahel, mis toetaks kooli arendustegevuste läbiviimist. Eneseanalüüsis on välja toodud õpetajatele esitatavad nõuded:

- kõrgharidus;
- erialase töö kogemus;
- igal aastal osaleb erialasel täienduskoolitusel/ on praktik;
- soovitatavalt õpetaja kutsega/ omab koolitamiskogemust/ on läbinud andragoogika koolituse.

Kool kinnitab eneseanalüüsi aruandes, et kõik õpetajad/praktikate juhendajad on vajaliku kvalifikatsiooniga ja pädevad. Vestluselt juhtkonnaga tuli välja, et kutsekvalifikatsiooni nõuetele vastavate õpetajate ning praktikajuhendajate leidmine ei ole lihtne. Tähelepanu suunatakse õpetajate praktilistele kogemustele ja oskustele ning koolitajakogemuse olemasolule. Direktori sõnul ei pea juhtkond õpetaja valikul oluliseks erialase kutsetunnistuse olemasolu, vaid praktilist töökogemust õpetataval teemal ehk kooli värvatakse õpetajaid, kes on praktikud ja oskavad siduda teemad praktiliste näidetega. Komisjon siiski soovitab julgustada põhiõpetajaid sooritama erialast kutseksamit, et olla kursis kutseeksami sisu ja formaadiga ning seeläbi näidata õpilastele eeskuju.

Eneseanalüüsist (lk 29-30) ja vestluste põhjal õpetajatega selgus, et põhikohaga õpetajad koostavad õppetööks erinevaid õppematerjale sh videoloenguid, mida ka pidevalt kaasajastatakse ja jaotatakse õppijatele erinevate keskkondade kaudu.

Õpetajatel on kohustus koostada ka oma teema läbiviimiseks töökava, mis peab enne esimese tunni algust olema õpilasele ÕISis nähtav. Töökava tagab õpilasele selguse, milliste õppe- ja hindamismeetoditega õpiväljundid saavutatakse, millised osad õppest omandatakse iseseisvalt ja millised kontaktõppes. Külalisõpetajate intervjuudes tehti ettepanek, et nad soovivad näha teiste õpetajate töökavasid, et olla kursis kolleegide poolt õpetatavaga, mis vähendaks dubleerimist. Praegu sellist võimalust pole (töökavasid näevad ainult õppetoolijuht ja õppetööaudiitor). Lähtuvalt õpetajate

¹ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

soovidest teeb komisjon ettepaneku teha töökavad kõikidele õppekava õpetajatele kättesaadavaks, mis toetab muuhulgas nende omavahelist koostööd.

Koolis viiakse õpilaste seas läbi rahulolu-uuringud õpetajate õpetamise ja pädevuse kohta. Tagasisidet õpetaja pädevusele kogutakse süsteemselt ÕISis (vt Tabel 9).

Tabel 9. Õpetajatele antud hinnangud ÕISi kokkuvõtte põhjal

Õppekava/hinnangud	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Raamatupidaja	4,6	4,69	4,79
Maksuspetsialist	4,66	4,8	4,78
Kindlustusspetsialist	4,84	4,86	4,91
Kooli keskmine	4,72	4,76	4,73

Küsitluse tulemuste põhjal võib väita, et õpilaste poolt antud hinnangud õpetajatele on kõrged ja viimasel õppeaastal ületasid kooli keskmist 0,1 palli võrra. Õppeaudiitor seirab hinnanguid õppeaasta kestel jooksvalt. Vajadusel sekkutakse kohe, viiakse läbi vestlused olukorra parandamiseks või edasiste arendustegevuste kujundamiseks.

Ka intervjuudes tõid õpilased välja, et eriala ja õppekava valiku juures on oluline õppekvaliteet, sh õpetajate erialane pädevus ning usaldusväärsus. Samas rõhutati, et just külalisõpetajate tunnid on väga huvitavad, kuna õpetajad on tööturul aktiivsed praktikud ning õppe oluliseks osaks on elulised näited ja kaasused, mida tundides ühiselt arutatakse. Lisaks väitsid nad, et õpetajad on õpilasekesksed, soovivad pakkuda õpilastele seda, mida nad ise koolilt ootaksid. Kooli vilistlased kinnitasid, et kooli üheks tugevuseks on lektorid, kes on tööturul oma eriala spetsialistid. Mitmed õpetajad on ettevõtlikud ja aktiivsed ka väljaspool kooli, pakkudes erialaseid koolitusi kõigile soovijatele. Vestlusel osalenud õpetajatel ja praktikajuhendajatel on pikaajalised kogemused oma erialal ning nad täiendavad end regulaarselt.

Kool planeerib õpetajate ametikohad ja koormused vastuvõtuplaani alusel ning need kinnitatakse vastavalt vastuvõtule.

3.3.2 Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist

“Töötajate koolituse kord Tallinna Majanduskoolis” on dokument, millest lähtutakse koolipere liikmete arengu toetamisel (eneseanalüüs lk 44). Korras seisab, et koolitusjuhendi kehtestamise eesmärgiks on teavitamine võimalustest ja kohustustest koolituse valdkonnas ning süsteemne töötajate koolitamine. Samas puudub analüüsis ja koolituse korras viide, et õpetajate kutse-, eri- ja ametialase arengu planeerimisel lähtutakse õppekavade arengust. Töötajate koolituse korras võiks olla täpsustatud, millised on õpetajate jt töötajate arengu toetamise alused ning määratletud sihtgrupp.

Eneseanalüüsis on välja toodud, et õpetaja arengu planeerimise sisendiks on õpilase poolt ÕISis antud tagasiside, arenguvestlus (koosseisuline õpetaja) ja õppetooli juhataja poolne pöördumine (mittekoosseisuline õpetaja). Lisaks on kool koostanud põhjaliku kava õpetajate arendamiseks (eneseanalüüs tabel 33).

Õpetajate arengu toetamine toimub koolis kahel suunal: 1. Koosseisuliste õpetajate arengu toetamiseks koostatakse kaks korda aastas arendustegevuste plaan, kuhu ettepanekud tulevad õpetajatelt. Parema koolituste valiku võimaldamiseks on kool teinud alates 2018. aastast uuendusliku

otsuse, mille kohaselt saab õpetaja valida aastas koolitustegevusi ühe kuupalga suuruse summa (1000 €) eest. Õpetajate hinnangul on pakutavad koolitusvõimalused head, mida põhiõpetajad kasutavad aktiivselt. Positiivse näitena on koolis loodud hea tava, kus õpetajad jagavad igal aastal koolitustel omandatud ja materjale teistele õpetajatele.

2. Mittekoosseisuliste õpetajate areng on toetatud õpetaja põhitöökoha kaudu. Kool on pakkunud neile andragoogilisi ja e-õppealaseid koolitusi.

Vestlusel osalenud õpetajad ja praktikajuhendajad rõhutasid, et neil on pikaajalised kogemused oma erialal ning nad täiendavad end regulaarselt.

Uutele õpetajatele sh külalisõpetajatele on välja töötatud põhjalik etapiviisiline sisseelamisprogramm ning pakutakse mentori tuge.

Eneseanalüüsist selgus, et kool tunnustab igati õpetaja professionaalset arengut nii rahaliste kui ka mitterahaliste motivaatoritega: tulemustasu, aasta õpetaja valimine, teenetemärk pikaajalise panustamise eest, motivatsioonipakett töötajale jt. Külastusel läbiviidud vestlustel kinnitasid õpetajad ja muu personal, et peavad olulisteks meeskonna ühtsuse loomiseks ja motivatsiooni tõstmiseks toimuvaid ühisüritusi.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et kooli poolt koostatud eneseanalüüs sh tegevuskava õpetajate arendamiseks (eneseanalüüs tabel 33), läbiviidud vestlused õpetajatega, õpilastega jt osapooltega ning tagasisideküsitlused annavad komisjonile kindluse, et ÖKRde õpetajad vastavad kooli poolt esitatud nõuetele ning nende professionaalne areng on toetatud.

Järeldused

Tugevused

- Kool kaasab õppeprotsessi oma eriala praktikuid, rikastades seeläbi õppe kvaliteeti ja pakkudes ajakohast praktilist õpet.
- Kool tunnustab igati õpetaja professionaalset arengut nii rahaliste kui ka mitterahaliste motivaatoritega.
- Koolituste (kutse-, eri- ja ametialase) valiku suurendamiseks on õpetajatel võimalus valida koolitustegevusi aastas ühe kuupalga ulatuses; koolitusmaterjale jagatakse teiste õpetajatega.

Arenguvõimalused

- Kool eelistab erinevate teemade õpetamiseks kasutada külalisõpetajaid, kellel on vahetu kontakt töömaailmaga. See võib raskendada õpetajate omavahelist suhtlust ning koostööd ja õppekavade arendamist. Komisjon soovib tasakaalustada põhi- ning külalisõpetajate arvu, et toetada õpetajate igapäevast suhtlemist ja tihedamat koostööd arendustegevuste planeerimisel.
- Motiveerida ja toetada põhiõpetajaid sooritama erialast kutseeksamit ning julgustada neid taotlema kutseõpetaja tase 6 või tase 7 kutset, leides selleks vahendid kooli eelarvest.
- Vestlusest külalisõpetajatega selgus, et õpetajate töökavad pole üksteisele nähtavad. Lähtuvalt õpetajate soovidest teeb komisjon ettepaneku teha töökavad kõikidele õppekava õpetajatele kättesaadavaks, mis väldib dubleerimist ja toetab muuhulgas nende omavahelist koostööd.

4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused majandusarvestuse ja maksunduse ning rahanduse, panganduse ja kindlustuse õppekavarühmade osas

Peamised järeldused

• Tugevused

- Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne, hästi koordineeritud ja kiire, tulevikku vaatav ning arvestab erinevate huvipoolte tagasisidega ja vastab tööturu vajadustele.
- Rakenduskavades toodud õppesisu ja meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad üldjuhul õpiväljundite saavutamist ja võtmepädevuste omandamist, õpe arvestab õppijate eripära.
- Koolitusvajaduse planeerimisel reageerib kool operatiivselt tööturu vajadustele.
- Toimub pidev õppekeskkonna arendus, mis toetab õppijate õpiväljundite saavutamist.

• Parendusvaldkonnad ja soovitused

- Intervjuudest selgus, et õppekavade arendustegevusse kaasatakse kõiki huvipooli, kuid arendustegevus jääb erinevatel põhjustel siiski põhiliselt koosseisuliste õpetajate teha. Tööandjad-praktikajuhendajad tõid lausa välja, et neid pole kaasatud praktika õpiväljundite ja ülesannete väljatöötamise ning kontakt kooliga on vähene. Saadud info põhjal teeb komisjon ettepaneku leida **täiendavaid** võimalusi (teha konkreetne tegevusplaan) põhi- ja külalisõpetajate ning ka tööandjate-praktikajuhendajate omavahelise koostöö tõhustamiseks, mis toetaks õppekavade (sh moodulite rakenduskavade) arendamist ning tagaks õpetamise terviklikkuse ja sidususe.
 - Kontakt praktikaettevõtete ja kooli vahel on minimaalne. Komisjon soovib luua süsteemi paremaks koostööks praktikaettevõtete ja kooli vahel, sh viia läbi praktikakohtade eelhindamine (eriline tähelepanu peaks olema MS eriala praktikakohtade sobivuse analüüsil). Praktikaettevõtte ja kooli omavahelist suhtlust aitaks lihtsustada ka näiteks praktikakoordinaatori ametikoha loomine.
 - Ettevõttepoolse praktikajuhendaja informeerimine praktika eesmärkidest on praegu õppija vastutus ning otsest võimalust tagasisidet anda ettevõttel ei ole. Koolil tuleks leida võimalus ettevõttepoolsete praktikajuhendajate informeerimiseks enne praktikat.
 - Väljalangevuse määr mõlemas õppekavarühmas on küllaltki kõrge ning kutseeksami sooritamise määr Raamatupidaja õppekaval madal. Väljalangevuse vähendamiseks ja ennetamiseks ning kutseeksamite paremaks sooritamiseks, tasuks koolil välja selgitada ja ellu viia õpilaste individuaalsete toetusmeetmete vajadus.
- #### • Arenguvõimalused
- Luua koolipraktika võimalus teatud ülesannete sooritamiseks, mida praktikaettevõtetes ei ole võimalik teha (nt valikmooduli lisamisega); valikõpingutega anda võimalus huvilistele sooritada pikemat praktikat (nt MS erialal).

- Motiveerida ja toetada põhiõpetajaid sooritama erialast kutseeksamit ning julgustada neid taotlema kutseõpetaja tase 6 või tase 7 kutset, leides selleks vahendid kooli eelarvest.
- TMK on suurim majandusarvestuse ja maksunduse eriala kutseõpet pakkuv kool Eestis. Komisjon teeb ettepaneku arendada koostööd Äriregistri, Maksuameti jt asutustega ning luua RP erialal pilvelahendusega e-labor või test-keskkond, mis lubab õppijal harjutada erinevate ettevõtlusvormidega (osaühing, aktsiaselts, FIE, riigiettevõtte, jne), tegevusvaldkondadega (teenindus, tootmine, kaubandus, pangandus, kindlustus, jne) jt muutujatega ettevõtte erineva väljundiga majandus – ja maksuarvestuse protsesse kuni deklaratsiooni ja majandusaasta-aruande koostamiseni välja. Äriregistris luuakse näidisettevõtte, Maksu- ja Tolliamet loob näidisettevõtte deklaratsioonide esitamiseks jne. TMK-l on võimalik koostööd teha ka nt IT-arendajatega raamatupidamistarkvarade arendamisel või testimisel.